GEMEENTE BEUNINGEN

Raadsleden **gemeente Beuningen**

Datum	:	12 MRT 2021
Kenmerk	:	UI21.01421
Kenmerkcode	:	
Uw contact	:	Willem Spies
Telefoon	:	14 024
Onderwerp	:	Toezegging 'actie tegen vervuiling van onze plassen en uiterwaarden'

Geachte raad,

Tijdens de raadsvergadering van 27 oktober 2020 dienden de fracties van D66 en GroenLinks een motie in met de titel 'Actie tegen de vervuiling van onze plassen en uiterwaarden'. Aanleiding hiervoor was een artikel in de Gelderlander waarin is geschreven over verhoogde dioxinewaarden die zijn aangetroffen in het vlees van grazers rondom het grindgat bij Weurt. Hoewel de motie uiteindelijk niet in stemming is gebracht heeft het college van B&W toegezegd zichzelf en de gemeenteraad hierover te laten informeren. Met deze brief geven we invulling aan deze toezegging.

Herkomst van vervuilingen

In de uiterwaarden langs de grote rivieren komen op meerdere plaatsen vervuilingen voor. Deze vervuilingen zijn veelal tientallen jaren geleden ontstaan als gevolg van bijvoorbeeld het storten van afval, baggerslib of andere lozingen. Sinds de jaren '70 en '80 zijn veel maatregelen genomen om water- en bodemvervuilingen tegen te gaan. Sindsdien is bijvoorbeeld de waterkwaliteit van de grote rivieren aantoonbaar sterk verbeterd. Dat neemt echter niet weg dat op bepaalde locaties nog altijd vervuilingen uit het verleden aanwezig zijn.

De vervuiling rondom het grindgat in Weurt is waarschijnlijk al ontstaan rond 1930. Rondom dat jaar werd de voormalige zandwinput in gebruik genomen als stortplaats voor onder meer baggerslib. In de jaren daarna is in en rondom de plas bagger en vuil gestort. Uit onderzoek van Movares in 2008 [1] bleek dat op deze locatie nog steeds vervuilingen aanwezig zijn. De gezondheidskundig meest relevante verontreinigingen betreffen PCB's (polychloorbifenyl), lood en PAK's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen).

POSTADRES: GEMEENTE BEUNINGEN, POSTBUS 14, 6640 AA BEUNINGEN
BEZOEKADRES: VAN HEEMSTRAWEG 46, 6641 AE BEUNINGEN
TELEFOON: 14 024, TELEFAX: 024 - 6778078
E-MAIL: GEMEENTE@BEUNINGEN.NL, INTERNET: WWW.BEUNINGEN.NL
IBAN: NL55 BNGH 0285 0010 78, BIC: BNGHNL2G

WINSSEN EWIJK BEUNINGEN WEURT

Huidige situatie
Op dit moment zijn bij ons geen recentere (monitoring)onderzoeken voor deze locatie bekend. De gemeente heeft zelf geen onderzoeken in dit gebied gedaan omdat we hier geen eigenaar of bevoegd gezag voor zijn. De provincie Gelderland is het bevoegd gezag als het gaat om verontreinigingen die zijn ontstaan vóór 1987.

Bodemonderzoek wordt alleen verricht wanneer hier aanleiding toe is. Dit kan bijvoorbeeld een bepaalde ruimtelijke ontwikkeling zoals een verbouwing zijn, of een risico op verplaatsing en verspreiding van een verontreiniging. Beide zijn, voor zover bekend, niet het geval.

Omdat dioxines, PCB's en metalen niet of nauwelijks natuurlijk afbreken, zich hechten aan organisch materiaal en er geen sanering heeft plaatsgevonden, is het aannemelijk dat de verontreinigingen nog steeds in vergelijkbare mate aanwezig zijn (ten opzichte van 2009).

Dioxines, voedselveiligheid en de NVWA
Het artikel van de Gelderlander schreef over verhoogde dioxinewaarden die zijn aangetroffen in het vlees van grazers. Dioxines zijn een verzameling van een groep stoffen die bij verbrandingsprocessen kunnen ontstaan en kunnen voorkomen in bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen en PCB-houdende stoffen. Dioxines zijn geur- en kleurloos, slecht oplosbaar in water en verspreiden zich nauwelijks in de bodem. Verspreiding via grond- en kwelwater naar binnendijks gebied is daardoor niet te verwachten. Wel hechten dioxines zich aan organische stoffen, zoals vegetatie en klei in de bodem. Wanneer dieren teveel van deze verontreinigde organische stoffen binnen krijgen kan dit leiden tot verhoogde dioxinewaarden in vlees- en melkproducten.

De wetgeving voor dioxines is op Europees niveau geregeld. Dit geldt ook voor dioxines in voedingsmiddelen, waarvoor productnormen zijn opgesteld. Deze normen worden ook door de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit gehanteerd (NVWA).

Hoewel voedselveiligheid primair de verantwoordelijkheid is van de voedselproducenten, is het NVWA een onderzoek gestart. Dit onderzoek moet de omvang van de verontreiniging en de mogelijke risico's voor voedselveiligheid in beeld brengen. Het onderzoek van de NVWA richt zich niet alleen op vlees van dieren uit uiterwaardengebieden, maar kijkt ook naar verontreiniging in de bodem [2].

Wet bodembescherming en waterwet
Om de bodem (en het grondwater) beter te beschermen en aanwezige vervuilingen te saneren of te beheren is in 1987 de Wet Bodembescherming (Wbb) in werking getreden. Ook lozingen in, of op, de bodem kunnen op grond van de Wbb worden gereguleerd. De provincie Gelderland is het bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming. De Wbb heeft er toe geleid dat vervuilingen, in tegenstelling tot vroeger, tegenwoordig goed zijn geregistreerd. Een overzicht van de geregistreerde bodemvervuilingen in Beuningen is te vinden via de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl/vervuilde-grond).

De waterbodemregelgeving die voorheen was opgenomen in de Wbb is overgegaan naar de Waterwet. Afhankelijk van het soort watersysteem (rijkswater of regionaal water) is óf het Rijk óf het waterschap bevoegd gezag.

De rol van de gemeente
Hoewel de dioxineverontreiniging meerdere thema's raakt, is de rol van de gemeente Beuningen hierin beperkt. De gemeente is geen bevoegd gezag voor de (water)bodemkwaliteit of de voedselveiligheid. Ook heeft de gemeente geen verantwoordelijkheden als eigenaar van gronden of de grazers.

Toch hebben we al in 2009, vanuit het perspectief van de volksgezondheid, de GGD regio Nijmegen gevraagd een onderzoek uit te voeren. Doel van het onderzoek was om de verontreinigingssituatie van het grindgat te Weurt te beoordelen naar gezondheidsrisico's. De GGD heeft op basis van het onderzoek van Movares uit 2008 geconcludeerd dat (incidenteel) contact met het water (zoals door hengelaars bij het uitoefenen van hun hobby) geen gezondheidsrisico oplevert [3]. Wel is afgeraden om te zwemmen op deze locatie of de vis uit deze plas te consumeren.

Naar aanleiding van deze conclusies plaatste de gemeente een bord bij een toegang naar het grindgat in Weurt. Met dit bord worden recreanten geïnformeerd over deze risico's.

Tot slot
Als gemeente hebben we momenteel geen aanleiding om aanvullend onderzoek uit te voeren naar deze of andere niet geregistreerde verontreinigingen. Wanneer het lopende onderzoek van de NVWA leidt tot nieuwe inzichten of extra taken voor onze gemeente zal de gemeenteraad hierover worden geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

Dyanne Kocken
secretaris

Daphne Bergman
burgemeester

Bronvermelding

[1] Movares Nederland BV (2008). *Milieuhygiënisch onderzoek waterbodem in/rond Grindgat Weurt t.b.v. aanleg overnachtingshaven.*

[2] Gedeputeerde Staten van Gelderland (5 januari 2021). *Beantwoording schriftelijke Statenvragen Statenlid Carla Claassen SP over hoge waarden aan dioxines in grote grazers.* https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9597345/1/Antwoord%20op%20statenvragen%20over%20dioxides%20in%20grote%20grazers%20(PS2020-831)

[3] GGD Regio Nijmegen (2009). *Risicoanalyse grindgat Weurt (IN09.02752)*